

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 4, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 338.2.48:330.322

В. П. Братюк,
здобувач, ВНЗ «Національна академія управління»

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИЗМУ НА ОСНОВІ ОПТИМІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

V. P. Bratuk,
bread-winner HEE the «National academy of management»

PUBLIC POLICY DEVELOPMENT OF COMPETITIVENESS TOURISM BY OPTIMIZATION OF INVESTING

Узагальнено підходи до формування державної політики розвитку конкурентоспроможності туризму шляхом оптимізації інвестування. Створено комплексну організаційну модель забезпечення інвестування в розвиток конкурентоспроможності туризму, яка враховує засади економічної політики, стратегію, здійснює регуляторний та програмно-цільовий вплив на процес інвестування. Введено поняття індексу рейтингової конкурентоспроможності та досліджено динаміку конкурентоспроможності туризму на основі індексів рейтингової конкурентоспроможності протягом 2009-2011 рр. за структурою профільних показників.

Approaches are generalized to forming of public policy of development of competitiveness of tourism by optimization of investing. The complex organizational model of providing of investing is created in development of competitiveness of tourism, which takes into account principles of economic policy, strategy, carries out regulator and programmatic-having a special purpose influence on the process of investing. The concept of index of rating competitiveness is entered and the dynamics of competitiveness of tourism is investigational on the basis of indexes of rating competitiveness during 2009-2011 after the structure of profile indexes.

Ключові слова: державна політика, конкурентоспроможність туризму, оптимізація інвестування, організаційна модель, індекс рейтингової конкурентоспроможності.

Keywords: public policy, competitiveness of tourism, optimization investing, organizational model, index of rating competitiveness.

У XXI столітті туризм інтенсивно розвивається більшістю держав, які володіють достатніми природними та культурологічними ресурсами. За цей час, як сфера соціально-економічного комплексу, він поступово перетворився на глобальну індустрію світової економіки.

Постановка проблеми

Географічне положення, наявність природних ресурсів, курортних зон, розвинених транспортної та соціальної інфраструктури, пам'яток історії та культури дозволяє віднести Україну до країн з високим потенціалом розвитку туризму та високою інвестиційною привабливістю. Проте не досконали акти законодавства, не розвиненість фінансового ринку, складний інвестиційний клімат та недосконалі методи формування державної політики створюють перешкоди для реалізації державної політики розвитку туризму та зростання його конкурентоспроможності. Важливим чинником економічного розвитку та реалізації державної політики розвитку туризму є масштаби та оптимальні галузеві пропорції інвестування. Невід'ємною частиною цього процесу є стратегія інвестування розвитку конкурентоспроможності туристичної галузі.

Аналіз останніх досліджень

За даними ВТО нині кожне сьоме робоче місце у світі створене у сфері індустрії туризму, а за прогнозами фахівців до 2020 р. кількість міжнародних туристичних прибуттів складе щонайменше 1,6 млрд. туристів [27]. Державна політика розвитку туризму в західних розвинених країнах є одним з пріоритетних напрямів економіки, а забезпечення зростання туристичних потоків досягається шляхом розвитку конкурентоспроможності національного туристичного продукту та досягнення міжнародних стандартів якості послуг туристичної індустрії. Розвиток конкурентоспроможності вимагає цільової стратегії та залучення інвестиційних ресурсів. За аналізом сучасної літератури економічна сутність інвестицій у туризм полягає в забезпеченні відтворення та розширення чинників економічного зростання туризму й суміжних галузей національного господарства, на основі взаємозв'язків у системі відтворення. Актуальні питання державної політики розвитку туризму, інвестування та проблеми забезпечення конкурентоспроможності туризму досліджували такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені як О. Ю. Андріанов, В. С. Боголюбов, С. П. Гаврилюк, Н. Г. Дороніна, Ю. О. Корчагін, І. В. Ліпшиц, Л. В. Мінько, О. В. Тюріна, К. Фляйшер та інші науковці.

Цілі статті

Цілями статті є виклад результатів дослідження, в якому створено організаційну модель інвестування в розвиток конкурентоспроможності туризму на основі регуляторного та програмно-цільового впливу державної політики на процес інвестування, та введено поняття індексу рейтингової конкурентоспроможності як міри оцінки динаміки конкурентоспроможності туризму за профільними показниками протягом визначеного періоду.

Виклад основного матеріалу

Діяльність підприємств туризму залежить від конкурентоспроможності туристичного продукту, складовою частиною якого є туристичні послуги, котрі, зокрема виробляє індустрія туризму. Підприємства індустрії туризму та туристичні підприємства взаємодіють та стимулюють діяльність більш ніж 40 галузей національного господарства, які взаємодіють з підприємствами інфраструктури, індустрії гостинності та розваг. Таким чином, на думку авторки, міжгалузеві пропорції 40 галузей національного господарства України є вагомим чинником загальної економічної рівноваги, а інвестиційна діяльність суб'єктів туризму впливає на економічні міжгалузеві пропорції, які можуть приймати специфічну форму регулятора економічної рівноваги. При цьому інвестиції як чисте накопичення є чинником цього регулятора, а їх норма у вигляді питомої ваги в національному доході визначає характер та динаміку інвестиційних процесів у галузі туризму. У цьому сенсі, на нашу думку, оптимізація інвестиційної діяльності в туризмі може розглядатися як передумова створення механізму синергійного розвитку туризму та суміжних галузей національного господарства з метою часткового подолання деформації балансів міжгалузевої економіки та реформування системи галузевих фінансів.

З іншого боку, туристичний комплекс України має значний внутрішній ресурс розвитку, обумовлений інвестиційною привабливістю об'єктів туризму та потенціалом туристичного комплексу, зокрема, природним, кліматичним, археологічним, історичним, екологічним. Як відомо, істотними складовими інвестиційної привабливості туризму в країні є конкурентоспроможність туристичного продукту, розвиненість туристичного підприємництва, а також особливості туристичної та

економічної політики держави [1; 4; 12].

Виходячи з цього, під інвестиціями у сферу туризму авторка розуміє довгострокове вкладення капіталу в об'єкти туризму, туристичну індустрію та індустрію гостинності й розваг, а також у суміжні галузі з виробництва конкурентоспроможних туристичних послуг, які забезпечують туристичний продукт, об'єкти туристичної та соціальної інфраструктури, заходи з охорони довкілля та туристичних пам'яток, систему забезпечення безпеки туристів тощо шляхом стимулювання розвитку підприємництва та реалізації цільових програм у соціальній сфері й туризмі, які націлені на задоволення потреб туристів під час подорожей.

Удосконалення методичного забезпечення процесів інвестування в розвиток конкурентоспроможності туризму може бути досягнуто шляхом побудови ефективної моделі інвестування, яка за аналізом літератури [2; 5; 6; 13] має відповідати певним критеріям, зокрема:

- модель повинна відображати системний зв'язок між державною політикою економічного розвитку країни та політикою розвитку туризму;
- державна політика розвитку туризму повинна формуватися на основі регуляторного та програмно-цільового впливу на суб'єкти туристичної галузі та суміжних галузей національного господарства;
- ефективне функціонування моделі має забезпечити інвестиційна стратегія та інвестиційний маркетинг;
- модель повинна забезпечити вкладення в конкурентоспроможність туристичних об'єктів та послуг для формування конкурентоспроможного туристичного продукту;
- модель має забезпечити розвиток конкурентоспроможності об'єктів туристичної та соціальної інфраструктури;
- сукупність туристичних ресурсів, конкурентоспроможних об'єктів туризму, туристичної та соціальної інфраструктури, а також туристичних послуг індустрії туризму в поєднанні з діяльністю підприємств туризму та суб'єктів суміжних галузей національного господарства повинні забезпечити конкурентоспроможність туризму та національного туристичного продукту.

При цьому інвестиційні взаємовідносини суб'єктів туризму, як складова частина економічних відносин відтворення, мають забезпечити відновлення чинників зростання галузевої економіки в цілому. У цьому сенсі, доцільно звернути увагу, що відносини відтворення чинників економічного зростання та інвестиційні взаємовідносини, не можуть бути ототожені. Наприклад, відтворення оборотного капіталу туристичних підприємств не може бути віднесено до інвестиційних відносин. Тому зростання матеріальних запасів не може вважатися інвестицією в туризм. Зауважимо, що інвестиційне зростання може бути досягнуто двома шляхами:

- шляхом зростання міри використання наявних основних фондів;
- шляхом упровадження та використання нових фондів туризму.

Отже, інвестицією доцільно вважати придбання (створення) основних фондів туризму. Використання та накопичення матеріальних цінностей у туризмі доцільно віднести до поточної господарської діяльності, яка реалізує відносини відтворення, але не відноситься до інвестицій. Так, за аналізом літератури [3; 7; 8] до інвестицій відносять гроші (капітал), цінні папери, право вимоги, частку в статутному капіталі юридичної особи, основні фонди, об'єкти інфраструктури, знання та інформацію, котрі є елементами чинників економічного зростання.

За аналізом літератури [8; 14; 15] до форм активних інвестицій, які можуть бути вкладені в розвиток конкурентоспроможності туризму доцільно віднести будівництво, реконструкцію, розширення, модернізацію об'єктів туризму та індустрії гостинності й розваг, створення (придбання), зокрема, за лізингом комплексів (елементів), землі, об'єктів природокористування для виробництва туристичного продукту, витрати на підвищення кваліфікації, вкладення в технології, ліцензії тощо. До форм неактивних інвестицій у розвиток туризму можуть бути віднесені інші інвестиції, включаючи інвестиції в охорону пам'яток, довкілля туристичних зон, створення й розвиток інфраструктури, транспорту, загальної освіти, об'єкти соціально-побутового призначення. Неактивні інвестиції вкладаються на основі цільових програм розвитку, створюючи основу розвитку суспільного виробництва туристичного продукту. При цьому суб'єкти підприємництва туризму основною метою інвестицій визначають прибуток, а держава - забезпечення умов та стимулів відтворення й розвитку туризму, зростання туристичного потенціалу формування національного конкурентоспроможного туристичного продукту та позитивних нових соціальних ефектів.

На основі прийнятих підходів та доцільності формування державної політики комплексного розвитку туризму комплексна організаційна модель забезпечення інвестування в розвиток конкурентоспроможності туризму може бути подана у вигляді, як показано на рис. 1.

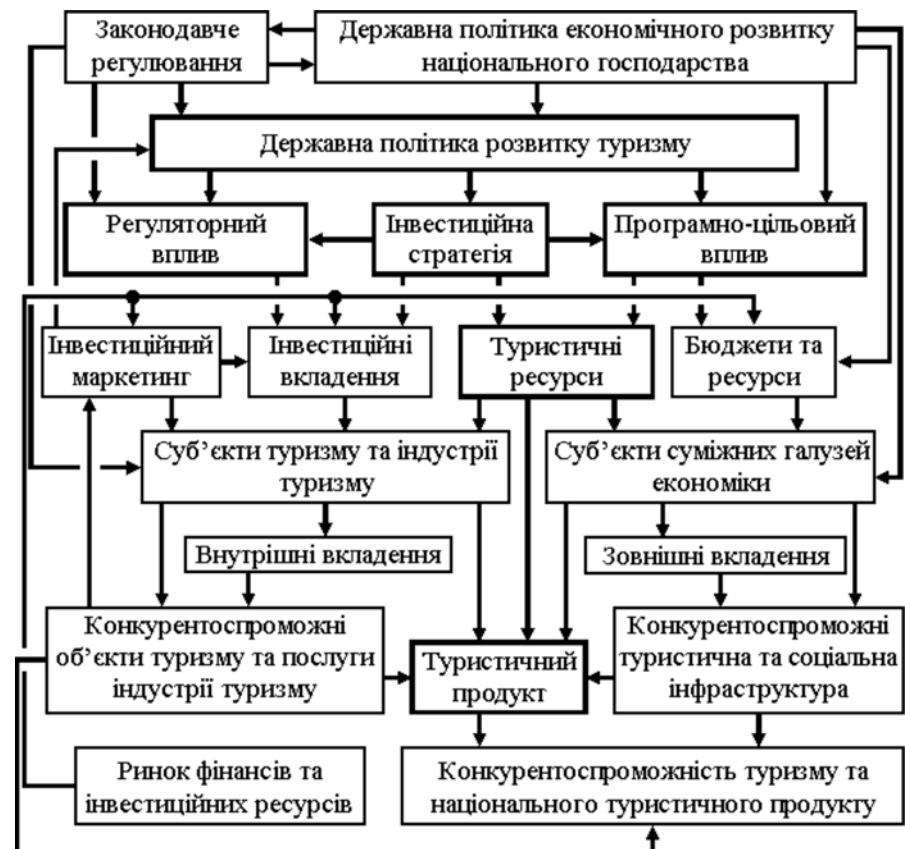

Рис. 1. Комплексна організаційна модель забезпечення процесу інвестування в конкурентоспроможність туризму (розробка авторки).

Як показано на рис. 1 державна політика розвитку туризму є складовою частиною державної політики економічного розвитку країни, яка шляхом законодавчого регулювання та прийнятої інвестиційної стратегії здійснює регуляторний (на підприємництво туризму) та програмно-цільовий (на галузь туризму та суміжні галузі національного господарства) вплив на процес інвестування розвитку туризму.

До процесу інвестування входять: система інвестиційних вкладень, система бюджетів та ресурсів (державних, регіональних, залучених), а також система інвестиційних ресурсів, які не мають форми капіталу. Комплекс інвестування забезпечує вкладення інвестицій через суб'єкти туристичної діяльності та індустрії

туризму, а також суб'єкти суміжних галузей економіки в створення конкурентоспроможних об'єктів та послуг туризму, туристичної та соціальної інфраструктури. При цьому туристичні ресурси, які не мають форми капіталу інвестуються в створення туристичного продукту, нові технології туризму, конкурентоспроможні об'єкти туризму, послуги індустрії гостинності та розваг, а також в об'єкти інфраструктури та об'єкти соціально-побутового призначення.

Створені нові конкурентоспроможні об'єкти туризму, послуги індустрії туризму, туристичної та соціальної інфраструктури, а також створений підприємствами туризму туристичний продукт утворюють основу системи конкурентоспроможності туризму та туристичного продукту.

Доцільно зауважити, що інвестиційні ресурси комплексу інвестування поповнюються на ринку фінансів та інвестиційних ресурсів, а інвестиційна діяльність держави в процесі реалізації політики розвитку туризму, суб'єктів туризму та індустрії туризму забезпечується інвестиційним маркетингом.

У той же час, необхідно зауважити, що за аналізом літератури [8; 15; 16; 17] для забезпечення оптимального вкладення капіталу, досягнення завдань з розвитку конкурентоспроможності та ефективного використання інвестицій протягом тривалого часу необхідна розробка стратегії інвестування.

Під стратегією інвестування в конкурентоспроможність туризму авторка розуміє систему конкретних рішень та прийнятих напрямів інвестиційної діяльності, розрахованих на довгострокову перспективу, які передбачають досягнення поставлених інвестиційних цілей та завдань щодо забезпечення оптимального та стабільного зростання конкурентоспроможності туризму, виходячи з умов туристичної діяльності та запланованих результатів.

Реалізація інвестиційної стратегії вимагає впровадження стратегічного управління. За визначенням авторів [19; 20] стратегічне управління є вид управлінської діяльності, який зосереджений на реалізації найбільш важливих напрямів діяльності шляхом упровадження якісних змін та забезпечення оптимальної взаємодії із зовнішнім оточенням. При цьому виявлення проблем, обґрунтування рішень та вибір альтернатив для оцінки стратегії проводять на основі стратегічного аналізу інвестиційної діяльності.

Доцільно також звернути увагу, що в нестабільному економічному середовищі з частими змінами умов інвестиційної діяльності час стратегії скорочується до періоду, протягом якого триває розвиток прогнозованого процесу життєвого циклу. Отже, за стратегічний період може бути прийнято умовний інтервал часу, протягом якого прогноз передбачуваних результатів може бути досягнуто з достатньою вірогідністю. Таким чином, поняття тривалості перспективи в інвестиційному процесі стає відносним. В умовах економіки України це може визначати період як більше, так і менше одного року залежно від сталості ринку туризму, частоти змін економічних умов туристичної діяльності, життєвого циклу інвестиційного процесу в туризмі. Виходячи з цього, до основних завдань формування інвестиційної стратегії державної політики розвитку конкурентоспроможності туризму за аналізом літератури [15; 18; 19; 21] необхідно віднести:

- обґрунтування доцільності та необхідності реалізації програмно-цілового інвестиційного проекту розвитку конкурентоспроможності туризму, включаючи комплекс об'єктів та послуг, які формують туристичний продукт;

- вибір оптимального напрямку інвестування з можливих альтернатив;

- оцінку ефективності та доходності туристичних об'єктів, послуг та конкурентоспроможних туристичних продуктів у прогнозованому періоді;

- пошук засобів та резервів підвищення ефективності інвестицій на основі інвестиційного аналізу.

З іншого боку, реалізація інвестиційного процесу у сфері розвитку конкурентоспроможності туризму припускає низку специфічних умов, до яких, на думку авторки, доцільно віднести:

- достатність ресурсного потенціалу для можливості забезпечення довгострокового функціонування створених об'єктів та продуктів туризму;

- наявність економічних суб'єктів, здатних забезпечити інвестиційний процес у необхідних межах;

- наявність моделі трансформації інвестиційних ресурсів в об'єкти інвестиційної діяльності;

- використання інвестиційного маркетингу як комплексного засобу забезпечення інвестиційного процесу.

У цьому сенсі необхідно звернути увагу, що за аналізом літератури [17; 22; 25] державний інвестиційний маркетинг розглядає інвестиції в контексті економічної діяльності держави та господарської діяльності суб'єктів економічних відносин. При цьому інвестиційний проект в інвестиційному маркетингу являє засіб досягнення цілей, зокрема, таких як максимізація прибутку, зростання обсягу інвестицій, зростання ринкової частки, розвиток галузі, конкурентоспроможності тощо. Предметом інвестиційного маркетингу в державній політиці розвитку туризму доцільно вважати аналіз інвестиційної діяльності, потенціалу напрямів вкладення інвестицій, обґрунтування рішень у процесі розробки та реалізації інвестиційних проектів.

Доцільно зауважити, що інвестиційна політика держави у сфері туризму, як складова економічної політики повинна забезпечити оптимізацію та збалансованість економічної діяльності як суб'єктів туризму, так і суб'єктів інших галузей національного господарства, від яких залежить розвиток туризму. Як відомо, оптимізація безпосередньо пов'язана з оцінкою, вибором, ухваленням рішень та проектуванням. У загальному випадку оптимальність являє собою оптимальний спосіб економічної поведінки при наперед заданих критеріях, де оптимум Парето [11] відображає стан економічної системи, за якого поліпшення економічного стану одного суб'єкта можливе тільки при погіршенні положення інших. Отже, оптимальність у процесі інвестування розвитку конкурентоспроможності туризму має відображати ефективність, раціональність та соціально-економічну міжгалузеву рівновагу.

Оптимізація інвестиційної діяльності в туризмі, на думку авторки, припускає, що потенціал інвестиційних ресурсів є початковим чинником пропорційності елементів економічного процесу розвитку туризму. При цьому оптимізації підлягають пропорції накопичення та споживання, збереження та інвестування, інвестування та приросту капітальної вартості, співвідношення вкладень і віддачі, пропорції міжгалузевої структури та інвестиційного ринку. За такого підходу оптимізація інвестиційної діяльності в туризмі вимагає пошуку та вибору оптимального варіанта вкладення інвестицій відносно критеріїв розвитку туризму. До таких критеріїв, передусім, необхідно віднести чинники інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності туризму, комерційну та соціально-економічну ефективність розвитку туризму. Зокрема, зростання впливу туризму на економіку вимагає комплексного дослідження туристичних ринків. У цьому сенсі Методика сегментації країн за індексом конкурентоспроможності, яка створена в процесі досліджень Всесвітнього економічного форуму [10; 26] дозволяє оцінити привабливість країни для вкладення інвестицій у розвиток туризму. У Методиці сегментації оцінка індексу конкурентоспроможності туризму заснована на використанні трьох блоків субіндексів:

- системи управління, яка включає чинники та заходи, які залежать від державної політики та знаходяться в компетенції уряду;

- ділового середовища й інфраструктури, які є основою економіки країни та розвитку підприємництва;

- людські, природні та культурні ресурси, які відображають природне й історико-культурне надбання країни.

У Методиці блоки субіндексів поділяють на профільні індекси. При цьому індекс конкурентоспроможності у сфері туризму для конкретної країни визначають як середньоарифметичне значення трьох блоків субіндексів. Далі на основі індексів конкурентоспроможності туризму для кожної конкретної країни формують рейтинг туристичної конкурентоспроможності, який визнає місце країни в загальному світовому рейтингу конкурентоспроможності.

Доцільно зауважити, що рейтинг туристичної конкурентоспроможності України за структурою профільних показників рейтингової оцінки при його розгляді в динаміці дає можливість формувати завдання державної політики розвитку туризму, проводити коригування політики, контролювати достатність заходів державного впливу на профільні показники у відношенні до зростання або падіння туристичної конкурентоспроможності.

У той же час, оскільки рейтинг туристичної конкурентоспроможності включає 32 кількісних статистичних та 30 емпіричних показників, які отримані в результаті експертних оцінок та ранжирування відповідних профільних показників якісної оцінки, конкурентоспроможність туризму за Методикою оцінюється комплексно та системно. Це дало підставу авторці запропонувати введення нового інструмента, заснованого на розрахунку індексу рейтингової конкурентоспроможності за профільними показниками туризму на основі показників рейтингової конкурентоспроможності. При цьому під індексом рейтингової конкурентоспроможності за профільним показником туризму авторка розуміє обернено-пропорційний до рейтингу конкурентоспроможності конкретного профільного показника чинник, який для графічної інтерпретації вnormований коефіцієнтом. Індекс рейтингової конкурентоспроможності за профільним показником туризму може бути визначений за формулою 1:

$$IRKn = (1 / RKn) \times G \quad (1)$$

IRKn – індекс рейтингової конкурентоспроможності за профільним показником n;

RKn – рейтингова конкурентоспроможність за профільним показником n;

n – порядковий номер профільного показника;

G – нормований коефіцієнт; G=1000.

У процесі дисертаційного дослідження авторки виявлено взаємозв'язок методів формування державної політики та державної стратегії розвитку туризму з індексами рейтингової конкурентоспроможності туризму за профільними показниками, які дозволяють відстежити динаміку змін розвитку конкурентоспроможності складових частин профільного комплексу галузі туризму, як показано в табл. 1 та на рис. 2. Крім того, аналіз співвідношення динаміки змін профільних показників конкурентоспроможності до динаміки зміни інвестиційних вкладень у відповідні профілі розвитку комплексу туризму за однаковий період дає можливість непрямої оцінки

впливу інвестицій на розвиток конкурентоспроможності конкретного профілю туристичної галузі.

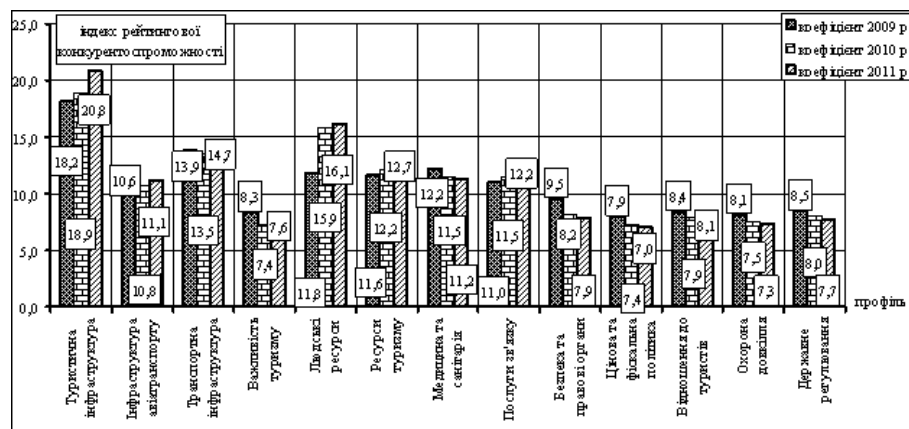
За формулою 1 та даними основних показників рейтингу туристичної конкурентоспроможності за структурою профільних показників протягом 2009-2011 рр. розраховано індекси рейтингової конкурентоспроможності туризму за профільними показниками.

Таблиця 1.
Динаміка змін індексів рейтингової конкурентоспроможності туризму України за профільними показниками протягом 2009-2011 рр.*

Профільні показники оцінки індексів рейтингової конкурентоспроможності	2009	2010	2011
Туристична інфраструктура	18,2	18,9	20,8
Інфраструктура авіатранспорту	10,6	10,8	11,1
Транспортна інфраструктура	13,9	13,5	14,7
Важливість туризму	8,3	7,4	7,6
Людські ресурси	11,8	15,9	16,1
Ресурси туризму	11,6	12,2	12,7
Медицина та санітарія	12,2	11,5	11,2
Послуги зв'язку	11,0	11,5	12,2
Безпека та правові органи	9,5	8,2	7,9
Цінова та фіскальна політика	7,9	7,4	7,0
Відношення до туристів	8,4	7,9	8,1
Охорона довкілля	8,1	7,5	7,3
Державне регулювання	8,5	8,0	7,7

* розраховано авторкою за рейтингом конкурентоспроможності [9; 23; 24; 26].

За даними табл. 1 побудовано діаграму динаміки індексів рейтингової конкурентоспроможності туризму за основними профільними показниками протягом 2009-2011 рр.

Рис. 2. Динаміка туристичної конкурентоспроможності України на основі індексів рейтингової конкурентоспроможності протягом 2009-2011 рр. за структурою профільних показників.

За статистичними даними [28] в межах державних цільових програм, націлених на підготовку до щодо проведення чемпіонату Європи з футболу у 2012 р. державою, інвесторами та підприємцями вкладено значні інвестиції в розвиток туристичної та транспортної інфраструктури, інфраструктури авіатранспорту, підвищення кваліфікації кадрів туризму, виділено додаткові ресурси туризму. Як видно з рис. 2 це миттєво вплинуло на динаміку зростання індексів рейтингової конкурентоспроможності туризму в 2009-2011 рр. за відповідними профільними показниками. У той же час, за рис. 2 безпека та правові органи, медицина та санітарія, цінова та фіскальна політика, охорона довкілля й державне регулювання не зазнали реформування у зв'язку з відсутністю інвестицій. Це спричинило негативний вплив на розвиток конкурентоспроможності національного туристичного продукту та туризму в цілому. Отже, для реалізації створеного в 2009-2011 рр. нового туристичного потенціалу, необхідно вкладення інвестицій у проблемні профілі розвитку конкурентоспроможності.

Висновки

1. Встановлено, що оптимізація інвестиційної діяльності в туризмі може бути передумовою створення механізму синергічного розвитку туризму та суміжних галузей національного господарства з метою часткового подолання деформації міжгалузевих балансів системи галузевих фінансів.
2. Встановлено, що інвестиційне зростання може бути досягнуте або шляхом зростання міри використання наявних основних фондів, або шляхом упровадження та використання нових фондів туризму.
3. Створена комплексна організаційна модель забезпечення процесу інвестування в конкурентоспроможність туризму, в якій державна політика розвитку туризму як складова частина державної економічної політики здійснює регуляторний та програмно-цільовий вплив на процес інвестування розвитку конкурентоспроможності туризму.
4. Доведено доцільність уведення нового інструмента, заснованого на розрахунку індексів рейтингової конкурентоспроможності за профільними показниками туризму, які являють міри обернено-пропорційні до рейтингів конкурентоспроможності за профільними показниками.
5. Виявлено взаємозв'язок методів формування державної політики та стратегії розвитку туризму з індексами рейтингової конкурентоспроможності туризму за профільними показниками.
6. Доведено, що індекси рейтингової конкурентоспроможності дають можливість відстежити динаміку змін розвитку конкурентоспроможності складових частин комплексу галузі туризму.
7. Доведено, що аналіз співвідношення динаміки зміни профільних показників конкурентоспроможності до динаміки зміни інвестиційних вкладень у відповідні профілі розвитку за однаковий період забезпечує непряму оцінку впливу інвестицій на розвиток конкурентоспроможності конкретного профілю туристичної галузі.

Література

1. Андрианов А.Ю. Инвестиции /А.Ю. Андрианов, П.В. Воробьев, С.В. Валдайцев. Под ред. В.В. Ковалева, В.В. Иванова, В.А. Лялина. 2-е изд.- М.: Проспект, 2010. - 592 с.
2. Беляков Г.С. Как оценить экономическую эффективность инвестиционных проектов /Г.С. Беляков// ЭКО. – 2010. – N 6. – С. 121-129.
3. Боголюбов В.С. Экономическая оценка инвестиций в развитие туризма: учеб. пособие для студентов вузов/В.С. Боголюбов, С.А. Быстров, С.А. Боголюбова. - М.: Академия,2009. - 272с.
4. Брыкин И.М. Оценка, выбор и анализ инвестиционных проектов /И.М. Брыкин, А.В. Беклемишев. – М.: Междунар. медиа группа, 2011. – 78 с.
5. Вахрин П.И. Инвестиции. Учеб. /П.И. Вахрин. - М.: «Дашков и К», 2009. – 319 с.
6. Гаврилюк С.П. Методи оцінки конкурентоспроможності туристичних підприємств /С.П. Гаврилюк // Вісник ДІТБ. Серія економіка, організація і управління підприємством. – Донецьк, 2001. – Вип.5. – С.19-28.
7. Доронина Н.Г. Регулирование инвестиций как форма защиты экономических интересов государства /Н.Г. Доронина Н.Г., Н.Г. Семилотина // Журнал российского права. 2007. № 9. С. 34-39.
8. Игошин И.В. Инвестиции. Организация, управление, финанси-рование: учебник для студ. Вузов. – 3-е изд./ Н. В. Игошин. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 448с.
9. Индекс конкурентоспособности в области путешествий и туризма - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.weforum.org>.
10. Индекс туристической конкурентоспособности стран. //Журнал европейської економіки.- 2010.- Т.7.- № 3.- С. 388-404.
11. История экономических учений: оптимум Парето.– [Электронный ресурс].– Режим доступа: <http://econteor.ru/hste/opebr.php?pg=8xx4>
12. Корчагин Ю.А. Инвестиции и инвестиционный анализ/ Ю.А. Корчагин, И. П. Маличенко. - Ростов н/Д: Феникс,2010. - 601 с.
13. Кривцов А.И. Логика оценки и анализа инвестиционных проектов. /А.И. Кривцов//Вестник гос. ун-та управления, Т.6, М.: ГУУ, 2010. - С. 53-69.
14. Липсиц И.В. Экономический анализ реальных инвестиций. /И.В. Липсиц - М.: Экономистъ, 2007. – 78 с.
15. Лук'яненко Д.Г., Мозговий О.М., Губський Б.В. Міжнародна інвестиційна діяльність. /Д.Г. Лук'яненко, О.М. Мозговий, Б.В. Губський. – К.: КНЕУ, 2007. – 387 с.
16. Минько Л.В. Мониторинг структурного развития и инвестиционной привлекательности отраслей региона: Монография. /Л.В. Минько. - Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2008. – 326 с.
17. Тюрина А.В. Инвестиции. Практикум: учебное пособие/ А.В. Тюрина.- М.: КНОРУС, 2010. - 203 с.
18. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент: Учебник. – 4-е изд., перераб. и доп. / Р.А. Фатхутдинов – М.: Дело, 2009. – 458 с.
19. Финансовый менеджмент: Учебное пособие / М.Г. Миронов, Е.А. Замедлина, Е.В. Жарикова.- М.: «Экзамен», 2006. – 224 с.
20. Фляйшер К. Стратегический и конкурентный анализ. Методы и средства конкурентного анализа в бизнесе./ К. Фляйшер, Б. Бенсуссан Б. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2009. – 547 с.
21. Шевеля Г.І. Зовнішні фактори ризику в туризмі /Г.І Шевеля // Культура і освіта фахівців туристичної сфери: сучасні тенденції та прогнози. – К.: КУТЕП, 2005. – С.199-202.
22. Kotler Philip. Marketing Management. Analysis, Planning, Implemen-tation, and Control. Prentice Hall, 2008. – 583 p.
23. Travel & Tourism Competitiveness Report 2009. World Economic Forum, Geneva, Switzerland, 2010. - [Электронный ресурс].– Режим доступа: <http://www.weforum.org>
24. Travel & Tourism Competitiveness Report 2010. World Economic Forum, Geneva, Switzerland, 2011. - [Электронный ресурс].– Режим доступа: <http://www.weforum.org>
25. Treacy M., Wiersema F. The Discipline of Market Leaders. — Reading (Mass.), NewYork, 2009. – 162 p.
26. <http://www.weforum.org> - [Электронный ресурс]. Матеріали Всесвітнього економічного форуму.
27. <http://www2.unwto.org/ru> - [Электронный ресурс]. Офіційний сайт ЮНВТО.
28. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - [Электронный ресурс]. Офіційний ресурс Державної служби статистики.

Стаття надійшла до редакції 18.04.2013 р.

